

Met Dr. F. van Gheel
Gildemeester, den op Nieuw-
jaarsdag plotseling overleden
Haagschen predikant, is een van de merkwaardigste figuren uit
de Ned. Herv. Kerk heengegaan.

IN MEMORIAM Dr. F. v. GHEEL GILDEMEESTER

waren, wat onze ziel betreft,
niet één van ons zou ver-
loren behoeven te gaan". Ge-

Merkwaardig in de eerste plaats naar het uiterlijk.

Grijze bakkebaarden, donkere doordringende oogen; een aan-
trekkende en tegelijk imponeerende figuur. Wie hem eens gezien
had vergat hem nooit meer en het is geen wonder, dat bijna
ieder Hagenaar hem kende.

Eens moest hij een groote
volksvergadering presideeren. De
menigte was woelig en rumoerig.
Een ander voorzitter zou uit den
treure gehamerd hebben, misschien
ook op goed geluk met zijn ope-
ningswoord begonnen zijn, in de
hoop, zodoende stilte te krij-
gen. Maar Dr. v. G. G. ging een-
voudig voor op het podium staan,
deed niets, zag de zaal rond,
zweeg, zag nog eens rond, en bin-
nen enkele oogenblikken was alles
muisstil. Wie van zijn kerkgangers
heeft ook niet licht gehuiverd,
wanneer onder zijn preeken de
scherpe blik uit de donkere oogen
toevallig op hem viel. Het was
alsof hij ons doorboren wilde.

Doch zijn uiterlijk was meer dan
een imponeerende façade. Achter
dat uiterlijk verborg hij het eigen-
lijke, het innerlijke. Dat innerlijk is
in twee woorden het best ge-
typeerd: geestelijkheid en geestig-
heid, in Christus verdiepte en ge-
heiligde geestelijkheid en geestig-
heid. Indien iemand de levende
weerlegging is geweest van de
stelling, dat Christendom en dor-
heid van ziel verwante verschijnse-
len zijn, dan hij.

Zijn geestigheid viel natuurlijk
aan de menigte het sterkste op.

Onafzienbaar is het aantal
„bon-mots", dat van hem de ron-
de doet.

„Bon-mots" in het zwembad en
op de tram, in zijn huiskamer en op
vergaderingen, in de catechisatie en op den kansel. Het tintelde
en het flikkerde overal, waar hij stond, of zat of ging. Het
hevigst op den preekstoel. Daar was hij de geboren kanselrede-
naar, zeker niet toevallig gepromoveerd op het onderwerp
„Populaire evangelieprediking", het sterkst in zijn element. Daar
kwam de harmonische synthese tusschen geestigheid en geest-
lijkheid ook op het verhevendst uit. Ik memoreer één voorbeeld.

Dr. v. G. G. sprak eens over het woord: „Ziet hoe gij voor-
zichtig wandelt". Hij vertelde van iemand, die zoo voorzichtig
was, dat hij niet eens durfde telefoneeren met een huis, waar
roodvonk was. Geheel de kerk in hilariteit. De oogen van den
prediker tintelden mee om het humoristisch geval. Maar onmid-
dellijk daarop: „indien wij voor een tiende zoo voorzichtig

heel de kerk met den predikant in bittere ernst. — Eens leidde
hij een kinderdienst en begon: „dag Marietje". Direct uit het
ruim een kinderstem: „dag dominé". „Dag Jan." Direct ettelijke
jongensstemmen: „dag dominé." Algemeene verknouting
onder het jonge publiek. Dan Dr. v. G. G. weer: „dag Judas".
Stilte als des grafs. „Dus niemand onder jullie, die Judas heeten
wil", en de dominé had zijn uit-
gangspunt gevonden voor een
ernstige preek over de droefste
figuur uit de discipel-schaar.

Nog één karaktertrek, nauw
samenhangend met de beide ande-
ren, vergat ik te vermelden: zijn
universaliteit. Universeel in de
lengte, breedte en diepte. Aller-
eerst naar den tijd. Een oud man,
maar evenals zijn groote vriend,
de Utrechtsche prediker Dr.
Bronsveld, volkomen jong geble-
ven. Wij jongeren voelden den af-
stand, die ons scheidde van dezen
man en wij zouden er niet aan ge-
dacht hebben familiaar met hem
te worden, maar hij was familiaar
met ons en onzen tijd. Ten tweede
universeel in het maatschappelijke.
Hij had een pracht van een hof-
prediker kunnen zijn en hij is een
pracht van een voorzitter van den
Protestantschen Volksbond ge-
weest. Aristocraat en democraat.
Den aanzienlijkste heeft hij niet
geflikflooid, tot den eenvoudigste
zich niet hooghartig neergebogen.

Ten slotte universeel in het reli-
gieuze. Man uit één stuk en van
één richting. Allesbehalve een
godsdienstige cameleon. Maar hij
wist met ieder, van welke religieu-
ze of onreligieuze overtuiging ook,
om te gaan. Hij kon respecteeren
en waardeeren en joviaal met allen
zijn, omdat hijzelf van een respec-
tabele overtuiging was en den ver-
borggen omgang met den Eeuwige
kende.

Een groot man is heengegaan. En het Haagsche predikanten-
corps wordt deernig gehavend in den laatsten tijd. Wie zal de
onvervangbaren vervangen en wie de gemeente leiden in den
geest van ware beslistheid en verdraagzaamheid?

Doch Christus blijft.
De tekst van zijn laatste prediking op oudejaarsavond was:
„ten tijde des avonds zal het licht zijn", de laatste woorden
van die laatste prediking: „het ongeloof zegt: wij gaan den
eeuwigen nacht tegemoet; het geloof: wij gaan den vollen dag
tegemoet. Hallelujah. Amen."

Snel verrees voor hem de eeuwige morgen; voor wie hem
liefhadden ontstellend en smartelijk snel, voor hemzelf verrassend
en zalig snel. Ave pia Anima.

W. A. H.

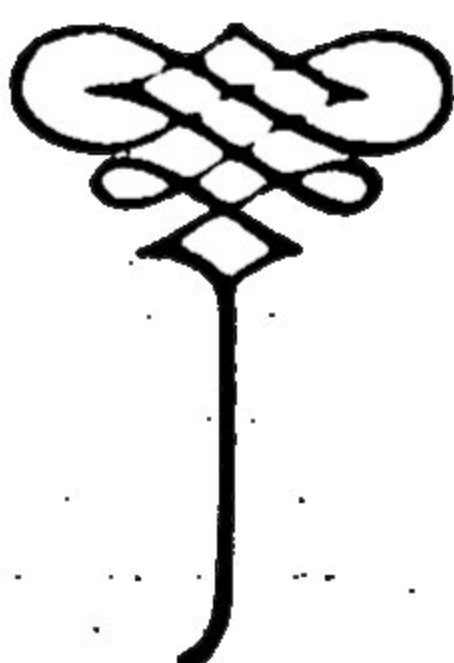

Dr. F. van Gheel Gildemeester.

HET ZIEKENHUIS

Een rijke bloemenweelde bloeit rondom het leven
Der lijdens, die God pijn en moeite zond,
Opdat elk lijder nieuwe krachten vond,
Om U zijn ware leven weer te geven. —

Zoo is er bloei, al gaan de krachten tanen,
Zoo is er licht, al daalt de duisternis,
Zoo straalt een glimlach in een oog vol tranen —

Want Heere, hoe ook van U afgedreven —
Hoe ook de zonde elke ziele schond —
Uw liefde was het, die haar vast verbond,
Genas en schonk het nieuwe leven!

Zoo ziet de Heer, waar smart en lijden is,
De ziel zich moedig Zijne wegen banen
Naar 't land, waar smart noch zonde is.

L. L. G.